28.11.2003, Direktoratsgruppen, revidert utkast 26.02.2004

Implementering av EUs rammedirektiv for vann

Helhetlig plan for arbeidet med karakterisering og tilhørende aktiviteter.

Ca. 10 % av vannforekomstene i Norge karakteriseres høsten 2003 under ledelse av Direktoratsgruppen.

Det foreslås at det videre karakteriseringsarbeidet gjennomføres når vannregionmyndigheten er operativ, trolig fra sommeren 2004. Det bør imidlertid, i regi av Direktoratsgruppen, gjennomføres et tilretteleggingsarbeid i tiden fram til dette tidspunktet. Tilretteleggingsarbeidet bør bestå av følgende hovedelementer:

- **Avklare kriteriene for kandidater til "sterkt modifiserte vannforekomster" og hovedlinjene for skillet mellom "god" og "ikke god" status i en prosess med Departementsgruppa.**
- **Revidere veiledningsmaterialet ut fra erfaringene fra høstens arbeid.**
- **Sammenstille lett tilgjengelige data om de resterende vannforekomstene.**
- **Gjennomføre en utsiling av vannforekomster som siden kan utpekes som kandidater for "sterkt modifiserte vannforekomster"**
- **Anbefale vannforekomster som åpenbart har god miljøstatus slik at vannregionmyndigheten kan forelegges dette som et dokumentert utkast heller enn å gjøre arbeidet selv.**

Tilgjengelige ressurser i 2004 vil være begrensede. Dette er særlig uttalt mht. midler til eksterne konsulenter. For å sikre en rimelig kvalitet er det nødvendig å strekke karakteriseringsarbeidet ut til høsten 2005. For å begrense behovet for konsulentmidler legges det dessuten opp til at lokal og regional forvaltning påtar seg en større del av arbeidet enn ved karakteriseringen høsten 2003. Selv innenfor disse forutsetninger vil oppgavene kreve vesentlig mer utredningsmidler enn de 6 mill.kr som Direktoratsgruppen disponerte i 2003.

Ressursbehovet i 2004 er anslått til ca. 40 årsverk og drøye 9 mill.kr. Årsverkene er fordelt med 10 på Direktoratsgruppen 1 på NGU, 23 på det statlige regionapparat og 7 på kommuner og fylkeskommuner. Innsatsen hos berørte interesseorganisasjoner er ikke anslått.

---

1. Bakgrunn og hensikt

EUs Rammedirektiv for Vann trådte i kraft 22. desember 2000. Direktivet danner en overbygning over det øvrige regelverk og gir føringer om en helhetlig forvaltning av vann i det enkelte land. Hovedformålet er å beskytte og, om nødvendig, forbedre vannkvaliteten innen 2015. Målsetningen er at alle vannforekomster dvs. innsjøer, elver, grunnvann, fjorder og havområder ut til 1 nautisk mil utenfor grunnlinjen skal oppnå "god status" innen år 2015.

Arbeidet med karakteriseringen av vannforekomstene er den første store oppgaven som skal gjennomføres. Oppgaven skal i henhold til direktivet være ferdig innen 22. desember 2004 og rapporteres til ESA innen 22. mars 2005. Hensikten med karakteriseringen er å legge et

grunnlag for det etterfølgende overvåkningsprogram og arbeidet med tiltaksprogram og forvaltningsplan.

Fram til oktober 2003 har det vært gjennomført et omfattende arbeid med å lage nødvendige systemer, metoder og veiledere som tilrettelegging for karakteriseringen. Dette har munnet ut i en foreløpig versjon av hovedveileder for karakterisering. Hovedveilederen bygger på ulike fagveiledere.

Karakteriseringsarbeidet omfatter følgende hovedaktiviteter:

- Inndeling av vannforekomster.
- Kategorisering av vannforekomstene. Det skal skilles ut kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster (SMVF)
- Inndeling i vanntyper.
- Innhenting av vannkvalitetsdata og påvirkningsdata. Vurdering av hvilke konsekvenser de gitte påvirkninger har på vannstatus i vannforekomstene.
- Utføre en økonomisk vannbruksanalyse der brukerinteresser og –konflikter beskrives.
- Vurdere hvilke vannforekomster som sannsynligvis har, og de som sannsynligvis ikke har, "god miljøstatus".

Høsten 2003 gjennomfører Direktoratsgruppen karakterisering av 8 vassdrag med tilhørende kystområde. Anbefalingene og underliggende dokumentasjon fra dette arbeidet vil gjennomgå en sluttvurdering når vannregionmyndigheten er pekt ut og de øvrige vannforekomstene er i sluttfasen av karakteriseringsarbeidet.

Departementsgruppen har gitt følgende føringer for det videre karakteriseringsarbeidet:

1. Ikke vesentlig nye friske midler
2. Ingen operativ ansvarlig regional myndighet før juni 2004.
3. Ambisjonsnivå tilstrekkelig til å ivareta ESAs krav, og til å unngå at omfattende kartlegging må gjøres på nytt i planleggingsfasen.
4. En viss fleksibilitet i forhold til direktivets tidsfrist.

2. Gjennomføring av karakteriseringsarbeidet høsten 2003

Det ble plukket ut 8 vannområder (vassdrag med tilhørende kystområde):

Karakteriseringsområde	**Aktuelle vannområder (vassdrag med tilhørende kystområde)**
Østlandet	Haldenvassdraget med Iddefjorden /Singlefjorden Numedalslågen med Larviksfjorden/Viksfjorden
Sørlandet/Vestlandet	Orrevassdraget med Jærens rev (mellom Vigrestad og Sola) Årdalsvassdraget med Årdalsfjorden
Midt-Norge	Orkla med Orkdalsfjorden (ut til Geita Langørjan) Hitra, småvassdrag med kystområdene rundt (avgrenset mot Smøla-Frøya-Fastlandet-Lauvøya-Ørlandet)
Nord-Norge	Altaelva med Altafjorden (hovedfjorden), Tårstadvassdraget med Ofotfjorden (hovedfjorden ut til Breidvika)

Innenfor hvert vannområde gjennomføres en full karakterisering.

I utvelgelsen av vannområder er forsøkt å dekke opp viktige vannkategorier og vanntyper, vesentlige belastninger/inngrep, og betydelig brukerinteresser i våre vassdrag og kystområder. Det har også vært et ønske å fange opp ett eller flere vannområder som krysser fylkesgrenser mv. for å involvere etater regionalt og kommunalt for å få erfaringer med hvordan etatene kan samarbeide i fremtiden. Av hensyn til framdriften ble det, i denne omgang, ikke valgt vannforekomster som krysser nasjonale grenser. Dette ville kunne utløse samordningsbehov som ikke lar seg oppfylle på den korte tiden vi har til rådighet.

Direktoratsgruppa har hatt det overordnede ansvaret for karakteriseringen (styringsgruppe), men det var naturlig at det løpende arbeidet i hver landsdel ledes av en representant fra et av direktoratene. Ansvaret for den løpende ledelse av arbeidet er fordelt på følgende måte:

Karakteriseringsområde	**Ansvaret for den daglige ledelsen (prosjektledere)**
Østlandet	Jon Lasse Bratli, SFT
Sørlandet/Vestlandet	Tor Simon Pedersen, NVE
Midt-Norge	Steinar Sandøy, DN
Nord-Norge	Runar Hartvigsen, F.dir.

Samtidig ble deltakelsen i karakteriseringsgruppa noe justert fordi det var hensiktsmessig at de sentrale personene i karakteriseringsarbeidet utgjorde kjernen i denne gruppa. Denne gruppa lager dessuten den hovedveileder som brukes i karakteriseringsarbeidet. Karakteriseringsgruppa skal også fungere som en koordineringsgruppe under arbeidet (erfaringsutveksling, problemløsing). Dessuten skal gruppa sammenstille erfaringene fra arbeidet.

I hvert av de fire karakteriseringsområdene ble følgende regionale etater invitert til å delta i en kontaktgruppe: Berørte fylkesmannsembeter (FLA, FMVA), NVEs regionkontorer, Kystverkets og Fiskeridirektorats regionkontorer, SNTs ytre apparat, fylkeskommunen, sterkt berørte kommuner og ulike interesseorganisasjoner. Hensikten med dette var å informere og aktivisere regionale og lokale aktører. Dessuten har aktørene verdifull lokalkunnskap til bruk i karakteriseringsarbeidet. Invitasjonen ble også kunngjort i lokalavisene.

Direktoratsgruppen stilte krav om at det i hvert karakteriseringsområde holdes minst 2 møter, et oppstartsmøte og et sluttfasemøte. På det siste møtet skal det diskuteres forslag til hvilke vannforekomster som sannsynligvis har, og de som sannsynligvis ikke har, god vannstatus.

I forkant av oppstartsmøtene ble direktoratene i direktoratsgruppen oppfordret til å sende ut brev til sine respektive regionale etater for å orientere kort om det arbeidet som nå starter opp og motivere sitt ytre apparat til å delta.

Det legges opp til at konsulent utfører mesteparten av karakteriseringsarbeidet og har kontakt med de regionale etatene, kommunene, frivillige organisasjoner osv. i det arbeidet som skal utføres mellom møtene. Konsulentoppdragene (et i hver av de fire landsdelene) ble kunngjort i midten av august og kontrakter med de 4 utvalgte konsortier ble skrevet i begynnelsen av oktober. Budsjettrammen i hver landsdel har vært 500.000 kr.

Arbeidet ble igangsatt med oppstartsmøter i perioden 06.-13.10. Til sammen meldte 190 personer sin interesse for å delta i karakteriseringsarbeidet (flest på Østlandet). Regional statlig forvaltning, fylkeskommunene og de sterkest berørte kommunene var godt

representert. Deltakelsen fra interesseorganisasjoner var forholdsvis beskjeden og varierte mye med konfliktgraden i vannområdet.

For alle de 8 vannområdene skal det, innen Direktoratsgruppens møte 16.12.2003, legges fram forslag til kandidater for sterkt modifiserte vannforekomster og de øvrige skal vurderes i forhold til om de oppnår "god vannstatus" eller ikke. Forslagene skal være dokumentert innen 15.01.2004.

Forslagene, sammen med Direktoratsgruppens påtegninger, vil bli oversendt de respektive vannregionmyndigheter når disse er utpekt. Hensikten med dette er å gi vannregionmyndigheten mulighet til å vurdere disse anbefalingene sammen med tilsvarende anbefalinger for de øvrige vannforekomster når arbeidet med disse er kommet i sluttfasen.

3. Hovedelementer i den videre karakteriseringen

3.1 Hovedaktiviteter vassdrag og kystsone

Forberedende hovedaktiviteter som kan gjennomføres før den utpekte vannregionmyndighet er operativ

1. **Tilrettelegge/forberede arbeidet ved å samle og sammenstille lett tilgjengelige data om vannforekomstene (påvirkning og kvalitet). Dette kan utføres av konsulenter på oppdrag fra Direktoratsgruppen**. Hensikten er å utføre en rent faglig tilrettelegging slik at den utpekte vannregionmyndigheten har et godt utgangspunkt for den delen av karakteriseringsarbeidet som krever skjønn og lokalkunnskap og som er vesentlig for å sikre lokal forankring.

   I flere vannområder er det allerede utført arbeid som har likhetstrekk med karakteriseringsarbeidet etter rammedirektivet. Det forberedende arbeidet bør også gi oversikt over slike lokale initiativ.

2. **Identifisere deler av nedbørfelt og kyststrekninger som åpenbart har god miljøstatus eller bare er påvirket av langtransporterte forurensninger. Dette kan utføres av konsulenter på oppdrag fra Direktoratsgruppen**. En stor del av norske vannforekomster er ganske uberørte av menneskelig påvirkning og vil derfor ha god miljøstatus. I tillegg er store områder bare påvirket av langtransporterte forurensninger. For mange av disse foreligger regionrepresentative data som kan brukes i karakteriseringen. Dette vil framkomme gjennom datainnsamlingen i aktivitet 1. Ved å skille ut disse områdene på et tidlig stadium kan det karakteriseringsarbeidet som senere skal ledes av den utpekte vannregionmyndigheten konsentreres om de vannforekomster som krever nærmere vurdering. Identifiseringen skal selvfølgelig dokumenteres og betraktes som et forslag som vannregionmyndigheten senere kan kvalitetssikre gjennom lokale medvirkningsprosesser i den grad som anses nødvendig.

3. **Gjennomføre en utsiling av vannforekomster som har betydelig endret hydromorfologi og som siden eventuelt kan utpekes til kandidater for "sterkt modifiserte vannforekomster" for ferskvann og marint. Dette kan utføres av**

NVE/Kystdir.-HI (eller konsulenter) for Direktoratsgruppen. Hensikten er som ovenfor. Det er utarbeidet konkrete kriterier som kan skille ut vannforekomster som sannsynligvis er sterkt modifisert. Ved å gjøre mye av den tekniske utvalgsjobben spares regionmyndighetene for trivialarbeid.
Selve utpekingen av kandidater for "sterkt modifiserte vannforekomster" vil skje ved at vannregion-myndigheten senere vurderer de utsilte vannforekomstene med tanke på økologiske effekter i hvert enkelt tilfelle, og gjennom lokale medvirkningsprosesser. Et slikt tilretteleggingarbeid for kystsonen forutsetter innsats fra HI.

Etterfølgende hovedaktiviteter bør igangsettes av vannregionmyndigheten først når denne er operativ:

4. **Etablere et passende antall samarbeidsfora i hver vannregion. Disse bør bestå av berørte regionale etater og kommuner samt interesseorganisasjoner. Dette utføres av vannregionmyndigheten.** Eventuelle sentrale føringer for disse fora vil klarlegges i den forvaltningsforskriften som ventes å bli fastsatt for å gi direktivet en formell forankring i norsk lovverk. Denne forvaltningsforskriften vil også inndele Norge i vannregioner og peke ut vannregionmyndigheten. På vanlig måte vil et forskriftsutkast sendes på høring.

   Som det framgår av vedlegg 1 er det naturlig å inndele vassdragene våre i 247 vannområder som renner ut i norsk kystsone. I tillegg kommer en rekke norske vassdrag som drenerer til 12 større vassdrag i Sverige og Finland. På Østlandet er det få, men store vannområder mens særlig N-Norge består av et stort antall små vannområder. Når vi er opptatt av lokal medvirkning, blir det store antallet vannområder en betydelig organisatorisk utfordring. Det forarbeidet vi legger opp til gjennom aktivitet 1-3 antar vi vil gjøre vannregionmyndighetenes arbeid noe lettere.

5. **Avgrense vannområdene og justere/supplere informasjonen om dem gjennom behandling i de etablerte regionale og interkommunale fora. Dette arbeidet koordineres/ledes/styres av vannregionmyndigheten i samråd med øvrige berørte og med bistand fra konsulenter.** Midler til konsulentene vil komme fra direktoratene etter en fordeling som Direktoratsgruppen må komme fram til. Trolig vil det være fornuftig at Direktoratsgruppen foretar utvelgelse av konsulenter som så stilles til rådighet for vannregionmyndighetene.

6. **Gjennomføre de arbeidsoperasjoner som karakteriseringen består av, gjøre de nødvendige skjønnsmessige vurderingene og konkludere med hvilke vannforekomster som har god miljøstatus og hvilke som må vurderes for overvåkning og tiltaksutredning. Arbeidet koordineres/styres av vannregionmyndighetene i samråd med andre sterkt berørte deler av lokal og regionalforvaltningen og med bistand fra konsulenter.**

7. **Resultatene med dokumentasjon sendes Direktoratsgruppen/koordinerende direktorat som kvalitetssikrer på tvers av regionene, tar evt. prinsipielle/policypregede problemstillinger opp med Departementsgruppen/hovedansvarlig departement og rapporterer til ESA.**

Ressursforbruket til ovennevnte arbeid i 2004/2005 er anslått til 25/17 årsverk og 6,2/5 mill.kr. Det antydes en fordeling av årsverkene med 2/1 på Direktoratsgruppen, 23/17 på det statlige regionale forvaltningsapparat og 7/5 på kommuner og fylkeskommuner. Innsatsen hos berørte interesseorganisasjoner er ikke anslått. Ressursanslagene er noe utdypet i vedlegg 2.

3.2 Grunnvann

Karakteriseringene av grunnvann er organisert i en gruppe bestående av representanter fra NVE, SFT, NGU, Mattilsynet, Folkehelseinstituttet, Jordforsk og konsulent. Gruppen rapporterer til karakteriseringsgruppa. I likhet med for vassdrag og kyst skal det gjøres en tilrettelegging av informasjon for karakteriseringen av grunnvannsforekomster. Tilretteleggingen vil i hovedsak bestå av følgende.

1. På basis av geologisk informasjon generere polygoner som utgjør forslag til framtidige grunnvannsforekomster. Forekomstene vil utgjøres av to type: Grunnvann i løsmasser og grunnvann i fjell. For grunnvann i løsmasser benyttes avledet tema, kvartærgeologiske kart over bre- og elveasvetninger, som utgangspunkt for polygonene (forventet antall <1000). For grunnvann i fjell tas utgangspunkt i hovednedbørfeltene i REGINE for avgrensning av disse forekomstene (forventet antall 250-300). Polygonene korrigeres utfra grunnvannsgruppas kunnskap om regional hydrogeologi med assistanse av konsulenter.

2. Identifisering av grunnvannsforekomster som åpenbart risikerer å ikke tilfredsstille kravet til god status og forekomster hvor risikobildet er usikkert.

Begge disse aktivitetene er godt i gang og et foreløpig resultat på nasjonalt nivå vil foreligge i midten av februar 2004. NGU har påtatt seg hovedansvaret for å generere forslag til grunnvannsforekomster og korrigere disse etter innspill fra en work-shop 2.-3.februar, samt registrere data for forekomstene.

For den videre aktiviteten vil punktene 4-8 under 3.1 gjelde.

4. Andre aktiviteter som bør løpe parallelt

4.1 Hovedveileder for karakterisering med underliggende aktiviteter

Den foreløpige veilederen som benyttes i karakteriseringen høsten 2003, må videreutvikles slik at den fungerer godt for den mer desentraliserte karakteriseringen som starter opp i 2004. Behovet for å redusere antall vanntyper (for å unngå for store utgifter til overvåkning og få et mer oversiktlig klassifiseringssystem) må vurderes nærmere. Dessuten må erfaringene fra høstens arbeid fanges opp. Det må videre sikres at det er god overensstemmelse mellom hovedveilederen og de underliggende fagveiledere. Ambisjonsnivået vi skal legge oss på for å skille mellom "god" – "ikke god" status må vurderes nærmere på grunnlag av høstens erfaringer. Hovedlinjene i denne "sorteringen" bør kvalitetssikres av Departementsgruppa.

4.2 Nytt klassifiseringssystem

Klassifisering av vannforekomster i økologisk status (høy, god, moderat eller dårligere) skal skje på basis av biologiske kvalitetskriterier med støtte i hydromorfologiske og fysisk/kjemiske kvalitetskriterier. I tillegg er kommisjonen i gang med å lage et kriteriesystem for prioriterte miljøgifter som angir tiltaksgrenser som relaterer seg til miljøgifter i vann, sediment og biota.

Det foreligger et norsk system for klassifisering av miljøkvalitet i ferskvann og marine områder beskrevet i hhv. SFT Veiledning 97:04 og 97:03. Systemet er nesten utelukkende basert på fysisk/kjemiske kvalitetskriterier og behandler alle vanntyper under ett.

Vi må utvikle er nytt nasjonalt klassifiseringssystem der biologiske kvalitetselementer vil stå sentralt. Viktige fysisk/kjemiske kvalitetselementer skal beholdes og hydromorfologiske kvalitetskriterier utvikles.

Oppdraget startet opp i 2003. Innen utgangen av juni 2004 vil det være utarbeidet klassifiseringskriterier for noen av de viktigste kvalitetselementene. Det knytter seg til et mer langsiktig forskningsprogram hos NIVA og NINA som skal avsluttes innen utgangen av 2006.

4.3 Veileder/kriterier for "Sterkt modifiserte vannforekomster"

Tilsvarende som for 4.1

4.4 Internasjonalt pilotprosjekt

Norger deltar internasjonalt med Suldalsvassdraget. Arbeidet ble startet opp i 2003 og ventes fullført i 2005

4.5 IKT

For å sikre ivaretakelse og standardisering av dokumentasjonen i karakteriseringsarbeidet ble det høsten 2003 laget en enkel, midlertidig IKT-løsning. Konsulentene som gjennomførte mye av arbeidet ved karakteriseringen av de 8 første vannområdene, fant det tungt og tidkrevende å legge data inn i denne IKT-løsningen. Det er et klart behov for å forenkle innlegging av data og et ønske om at det kan fungere som et arbeidsverktøy med GIS-funksjon. Det vil derfor gjennomføres et arbeid fram til juni 2004 med å videreutvikle den midlertidige løsningen slik at den blir mer funksjonell.
Før arbeidet med forvaltningsplaner og tiltaksprogram starter opp i 2006-2007 må det være utviklet et forholdsvis omfattende IKT-verktøy. Dette tar 2-3 år og koster minst 5 mill.kr og forutsetter betydelig ressursinnsats fra forvaltningen. Det tas sikte på at forberedelsesarbeidet videreføres i 2004 og skyter fart når det er avklart hvilket departement som skal ha hovedansvaret for rammedirektivet.

4.6 Forberedelse overvåkning

I følge rammedirektivet skal et overvåkningsprogram være på plass innen utgangen av 2006. Programmet skal omfatte et representativt utvalg av referansevannforekomster og ha et

stasjonsnett i vannforekomster som gir mulighet for å følge utviklingen i miljøkvalitet i de vannforekomster som ikke har god miljøstatus.

Det er viktig å komme i gang med dette arbeidet tidlig i 2004 for å kunne tilpasse oppfølgingen av direktivet slik at overvåkning ikke blir urimelig kostbar.

4.7 Forberedelse forvaltningsplaner og handlingsprogram

Vannregionmyndigheten bør ta initiativet til å starte opp arbeidet med forvaltningsplaner og handlingsprogram allerede i 2006. For at dette arbeidet skal kunne utføres effektivt og planene kunne aggregeres på en enkel måte, må det utarbeides maler, veiledninger og metodeverktøy. Dette er en naturlig oppgave for Direktoratsgruppen. Særlig metodeverktøyet tar tid å utvikle. Arbeidet må derfor startes opp tidligst mulig i 2004.

4.8 Opplæring av vannregionmyndighetene mv.

Straks vannregionmyndigheten er utpekt bør dette arbeidet starte opp (det er lagt som planforutsetning at avklaringen foreligger på forsommeren 2004. Dette tilsier intensiv opplæring i august 2004.

4.9 Ressursbehov til aktivitetene 4.1 – 4.8

De ovennevnte aktiviteter vil bli utført i regi av Direktoratsgruppen. I Vedlegg 2 er ressursbehovet i 2004/2005 anslått til 4,4/4,7 årsverk og 3,7/7,2 mill.kr.

5. Samlet ressursbehov i 2004 og behov for sakkyndig bistand i 2003

Bruk av midler til eksterne konsulenter i 2003 (ekskl. demonstrasjonsprosjektene):

Etat	**Mill.kr.**
DN/SFT	Ca 3
NVE	Ca 2,5
Helsedepartementet	0,25
Kystdirektoratet	0,25
SUM	**Ca. 6**

Behov for konsulentbistand i 2004:
9,3 mill.kr (se vedlegg 2 tabell 3).

Behov for personellressurser i 2004:

Organisasjoner	**Årsverk**	**Kommentarer**
Direktoratene	11	Inkl. 1,1 årsverk i NGU
NVEs regionkontorer	3	Ekskl. koordinering og sekretærfunksjon
Fylkesmannens miljøvernavdelinger	6	
Vannregionmyndigheten	10	Koordinering og sekretærfunksjon (enten FMVA eller NVEs regionktr.)
Fylkesmannens landbruksavd., Regionktr kyst og fiskeri, Mattilsynets regionktr	4	Anslagsvis 1 årsverk på hver
FK	2	
Kommunene	5	
Totalt	**Ca. 40**	

Dersom mer midler stilles til disposisjon for konsulentenes arbeid kan antall årsverk i forvaltningen reduseres.

Det må understrekes at ressursanslagene er svært usikre. Når karakteriseringsarbeidet høsten 2003 er fullført og oppsummert, er grunnlaget for slike anslag vesentlig bedre.

6. Hovedelementer i framdriftsplanen

Tid	Aktivitet	Ansvarlig	Kommentar
01.10. – **31.12. 03**	Karakterisering av 8 vannområder. Oppsummering av erfaringer.	Dir.gruppen	
15.01.- **31.05.04**	Revisjon av hovedlinjer og kriterier for: - Kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster - skille mellom "god" og "ikke god" status.	Dir.gruppen	Avklaring av hovedlinjene i Departementsgruppa. Arbeidet med kriterier for "god" og "ikke god" status vil fortsette til juni 04. Da foreligger resultatene fra klassifiseringsarbeidet.
01.03. – **15.06.04**	Midlertidig IKT-verktøy på plass	Dir.gruppen	
01.02.- **30.06.04**	Sammenstilling av lett-tilgjengelige data om gjennstående vannforekomster. Identifisere kandidater til sterkt modifiserte vannforekomster og vannforekomster som åpenbart har god miljøstatus.	Dir.gruppen	Identifiseringen skal dokumenteres og betraktes som et forslag som vannregionmyndigheten kan vurdere nærmere.
01.11.03- **30.06.04**	Revidert hovedveileder og fagveiledere for karakterisering.	Dir.gruppen	
01.03.04- **30.06.05**	Utarbeide utkast til overvåkningsprogram og konkretisere arbeidet med forvaltningsplan/handlingsprogram.	Dir.gruppen	
01.09.04- **30.06.05**	Karakterisering av de resterende vannforekomster og sluttvurdering av tidligere karakteriserte vannforekomster.	Vannregion-myndighetene	
01.07.- **30.10.05**	Kvalitetssikring av karakteriseringsresultatene og dokumentasjonen på tvers av vannregionene. Utforming av rapport til ESA.	Dir.gruppen	Dersom vannregionene rapporterer fortløpende bør dette arbeidet starte tidligere.
01.05.04- **31.12.06**	IKT-verktøy og metodikk for tiltaksanalyser	Dir.gruppen v/det direktoratet som har fått et hovedansvar	

Vedlegg 1

Antall vannområder i hver vannregion

Vi har brukt NVE Atlas (www) og sett på hvor mange vannområder det omtrent vil være å håndtere i hver vannregion i regimene: a)"fylkes-inndeling" i 14, og b) "regioninndeling"deling i 5, basert på eksisterende NVE-regioner.
NVEs inndeling i "vassdragsområder" er benyttet, men man kan godt dele helt annerledes.

a) "Fylkesinndeling":

Vannregion	**Antall vannområder***
Glomma og østenfor (Østfold, Oslo og Akershus, Hedmark, Oppland mv.) + Østfoldkysten	4
Vassdrag innenfor Drøbak + Indre Oslofjord	5
Drammenselva til Numedalslågen og Farris (Buskerud, Vestfold, deler av Oppland mv.) +Drammensfjorden til Larviksfjorden	6
Telemarksvassdragene med kyst	2
Agdervassdragene med kyst	9
Rogalandsvassdrag med kyst	14
Hordalandsvassdrag med fjorder	27
Vassdrag og kystområder i Sogn og Fjordane	24
Vassdrag og kystområder i Møre og Romsdal	25
Vassdrag og kystområder i Sør-Trøndelag	13
Vassdrag og kystområder i Nord-Trøndelag	14
Vassdrag og kystområder i Nordland	43
Vassdrag og kystområder i Troms	25
Vassdrag og kystområder i Finnmark	36

*) I tillegg kommer vassdrag som krysser grensen inn i våre naboland, se egen kommentar nedenfor.

b)"Regioninndeling":

Vannregion	**Antall vannområder***
Øst	9
Sør	31
Vest	62
Midt	56
Nord	89

*) I tillegg kommer vassdrag som krysser grensen inn i våre naboland, se egen kommentar nedenfor.

Grensekryssende vassdrag
Det er en rekke norske vassdrag som samles i ca 12 større vassdrag i andre land.

Vassdrag som kommer fra nabolandene gir ingen tilleggsadministrasjon i form av vannområder i Norge, men de vil kreve samarbeide med andre lands myndigheter.

Vedlegg 2

Ressursbehov framover for implementering av rammedirektivet

I hovednotatet er aktivitetene framover delt i:

- Karakteriseringsarbeidet, både innledende tilrettelegging og selve karakteriseringsprosessen
- Andre aktiviteter som løper parallelt

Ressursanslagene bygger i stor grad på erfaringer fra arbeidet i 2003. Det er blant annet foretatt en grov registrering av ressursforbruket sentralt, regionalt og lokalt til karakteriseringen av 8 vannområder høsten 2003.

1. Karakteriseringsarbeidet

Ressursbehov for karakterisering og tilrettelegging

Oppgave (se hovednotatet)	**Ressurser 2004 Årsv. Mill.kr**		**Ressurser 2005 Årsv. Mill.kr**		**Kommentarer**
1-3	2,7	2,5	0,3	0,1	Direktoratene inkl 0,7/0,2 åv. og 0,3/0,1 mill.kr til grunnvann
4-7	23	3,15	17	5	Regionale stat: 39 åv.*) Direktoratsgr: 1 åv. og 8 mill.kr
Sum	25,7	5,65	17,3	5,1	

*) Fordeling av årsverk på regionale etater (2004+2005):

- Koordinering og sekretærfunksjon hos vannregionmyndigheten:	18
- NVEs regionkontorer, "faglig" arbeid	5
- Fylkesmannens miljøvernavdeling, "faglig" arbeid	10
- Øvrige regionale statlige etater	7
I tillegg vil FK, kommunene bidra med anslagsvis:	10-15 årsv.

2. Andre aktiviteter som løper parallelt

Ressursbehov

Oppgave (se hovednotatet)	**Ressurser 2004** **Årsv.**	**Mill.kr**	**Ressurser 2005** **Årsv.**	**Mill.kr**	**Kommentarer**
Hovedveileder mv	1,0	0,45	-	-	
Nytt klass.system	1,0	0,55	-	-	
Sterkt modifisert	0,5	0,22	-	-	
Intern. Pilotprosj.	0,1	1,1	0,2	0,8	
IKT	0,4	0,2	2,0	3,5	
Overvåkning/ interkalbrering	1,2	0,8	2,0	2,4	Inkl. 0,3 åv. og 0,4 mill.kr til grunnvann hvert år
Planforberedelser	0,1	-	0,5	0,5	
Informasjon/ opplæring mv	0,1	0,38	0,5	0,5	
Sum	**4,4**	**3,7**	**4,7**	**7,2**	Inkl. 0,3 åv. og 0,4 mill.kr til grunnvann hvert år

3. Totalt ressursbehov i 2004

Behov for midler til ekstern konsulentbistand, opplæring mv.

Oppgavetype	**Mill.kr**	**Kommentarer**
Tilrettelegge for karakterisering	2,5	Av dette vil 0,2 mill.kr gå over NGUs budsjett til arbeidet med grunnvann
Karakterisering	3,15	Av dette 3,0 mill.kr til disp. for vannregionmyndigheten
Annet (rev. veileder for klassifisering, IKT, forberede overvåkning og planfasen)	3,7	Av dette vil 0,4 mill.kr gå over NGUs budsjett til arbeidet med grunnvann
Totalt	**9,35**	**Inkl 0,6 på grunnvann**

Årsverk 2004 i forvaltningen

Organisasjoner	**Oppgaver**	**Årsverk**	**Kommentarer**
Direktoratene	• Tilrettelegge karakteriseringen (2,7) • Veileder, IKT, forberedelse overvåkning, planfaseforberedelser (4) • Internasjonalt (1,5) • Koordinering, info, sekretærfunksjon (2,8)	11	Inkl. 1,1 åv. fra NGU på grunnvann
NVEs regionktr	Karakterisering	3	Ekskl. koordinering og sekretærfunksjon
FMVA		6	
Vannregionmynd. (koord. og sekretærfunksjon)		10	Enten NVEs regionktr eller FM
FLA, regionktr kyst og fiskeri, Mattilsyn		4	1 årsverk på hver
FK		2	
Kommunene		5	
Totalt		**Ca. 40**	

4. Arbeidsoppgaver for regional forvaltning i 2004

Med den regionale forvaltningen så mener vi i denne forbindelse Fylkesmannens miljøvernavdelinger og landbruksavdelinger, regionskontorene til NVE, regionkontorene til Fiskeridirektoratet og Kystverket, samt de nye regionkontorene til Mattilsynet.

Omtalen av arbeidsoppgaver nedenfor omfatter ikke den koordinering og sekretærfunksjon sim vil tilligge vannregionmyndigheten.

Våren 2004 vil gå med til sentral tilrettelegging, innsamling av data fra nasjonale databaser, utsiling av uproblematiske vannforekomster og vannforekomster som kan bli karakterisert som "sterkt modifiserte". Det kommer også til å ble arbeidet en del med veiledningsmateriale. Regionale myndigheter vil i liten eller meget beskjeden grad bli involvert.

Fra høsten 2004 vil vannregionmyndigheten være på plass. De regionale myndigheter vil i prinsippet delta i de samme typer oppgaver som nå i høst, men med visse endringer. Mange flere vannområder vil måtte gjennomgås, men man slipper å ta stilling til alle vannforekomstene da "uproblematiske" vannforekomster og de som helt åpenbart ikke vil klare miljømålet om god vannstatus allerede er utpekt. Arbeidet vil konsentrere seg om de vannforekomstene der klassifiseringen (SMVF/normal og god/moderat) er usikker. Her må det gjøres en ekstra innsats med å fremskaffe supplerende data og det må utøves et

lokalt/regionalt skjønn i vurderingen omkring god status kommer til å bli nådd i 2015, eller om det må settes inn ytterligere tiltak.

Det vil være opp til vannregionmyndigheten om de ønsker å start opp med alle vannområdene innenfor vannregionen samtidig eller om halvparten tas i 2004 og resten i 2005. Uansett så er det 10-80 vannområder som skal karakteriseres pr. vannregion, avhengig av hvor store regionene blir og hvor i landet en befinner seg.

Oppgaver for regionale myndigheter vil kort oppsummert knytte seg til:

- oppstartmøter pr. vannområde eller en samling vannområder med samme problemtyper og en viss nærhet
- deltakelse i referansegrupper for hvert av vannområdene/samling av vannområder
- regional/lokal datatilrettelegging, fremskaffelse av supplerende data
- deltakelse i skjønnsvurderinger om SMVF/normal eller god/moderat vannstatus

For disse oppgavene har vi estimert ressursinnsatsen pr. regional myndighet (eksempelvis for alle de 18 landbruksavdelingene til fylkesmannen til sammen) til ett årsverk i 2004. Dette vil innebære at hver avdeling må bruke to ukeverk hver i løpet av høsten 2004. Ressursinnsatsen vil selvsagt være ujevnt fordelt over landet. For eksempel vil fiskeri/kyst måtte bruke mer ressurser på Vestlandet og Nord-Norge enn på Østlandet, og for landbruksavdelingene det motsatte.

For Fylkesmannens miljøvernavdelinger er ressursanslaget på 6 årsverk en god del høyere enn for de andre da de pga. bred kompetanse på vannrelaterte problemstillinger kommer til å bli sterkt trukket inn i arbeidet. Dette gjelder også NVEs regionkontorer som er satt opp med 3 årsverk.